

NON-FICTIE
ROSEMARY SULLIVAN
DE DOCHTER VAN STALIN.
HET VEELBEWOGEN LEVEN
VAN SVETLANA
ALLILOEJEVA

Vertaald door Ton Heuvelmans

De Geus, €29,95
569 blz.

→ Svetlana was Stalins jongste kind, zijn enige dochter, zijn oogappel. FOTO UIG VIA GETTY IMAGES

Svetlana bleef altijd 'de dochter van'

'Je zult al die mensen weerzien die vóór je zijn heengegaan: je kinderjuf, je moeder en je grootmoeder,' zo probeerde een vriendin van de stervende Svetlana Alliloejeva te troosten. De dochter van Stalin was haar leven lang op de vlucht geweest voor haar vader. 'En de mensen die ik niet wil zien? was de nuchtere reactie van Stalins dochter, die bij haar verscheidten op 85-jarige leeftijd in november 2011 Lana Peters heette.

Svetlana was Stalins jongste kind en enige dochter, zijn oogappel, vertelt de nu vertaalde biografie van de Canadese historica Rosemary Sullivan. Haar moeder overleed toen ze zes was, ze groeide op in het Kremlin en was haar leven lang omgeven door agenten van veiligheidsdiensten. In 1941 las ze in een Amerikaans tijdschrift iets wat blijkbaar algemeen bekend was maar voor haar een schok, namelijk dat haar moeder in 1932 zelfmoord had gepleegd. Haar was altijd verteld dat ze aan een blindarmonsteking was overleden.

Strafkampen

Toen haar vader in 1953 overleed, was ze enigszins op de hoogte van zijn terreurbeleid. Niet alleen door de verhalen over verdwijningen en straffkampen, maar ook omdat steeds familieleden op raadselachtige wijze verdwenen. Ze had meegemaakt dat de man op wie ze verliefd werd, 'toevallig' tot tien jaar dwangarbeid werd veroordeeld. De waarheid drong pas

tot haar door toen Chroesjtsjov in 1956 in zijn 'Geheime Rede' afstand nam van het stalinisme.

Na twee mislukte huwelijken en vele doodgegelopen relaties werd ze verliefd op een Indiase man, Brajesh Singh. Stalins opvolgers gaven haar geen toestemming om te trouwen. Eigenwijs als ze was, leefde ze wel met hem samen in Moskou. Eindelijk geluk in de liefde. Maar Singh werd ziek en overleed in 1967. Ze kreeg toestemming zijn as naar India te brengen.

Svetlana, zo maakt Sullivan duidelijk, was een impulsief iemand. Toen ze in India door Russische agenten naar haar gastenverblijf in de Russische ambassade werd gereden, vlak bij de Amerikaanse ambassade, stapte ze daar op een avond binnen en vroeg politiek asiel aan. De Ameri-

In India liep ze de Amerikaanse ambassade binnen en vroeg asiel aan

kaanse regering was net bezig aan een diplomatieke toenadering tot de Sovjet-Unie, maar via een ingewikkeld verblijf in Italië en Zwitserland, kwam ze uiteindelijk toch in de Verenigde Staten aan.

Bekering

Het intrigerende aan deze schitterende biografie is dat de wereldgeschiedenis zich als het ware in je ooghoeken afspeelt. In de hoofdstukken over Svetlana's jeugd wordt verhaald over het bezoek van Churchill aan Moskou, de bezoeken van Beria, Boelganin en Molotov aan Stalins datsja.

Svetlana was na een verblijf van tien jaar in Amerika, en acht jaar in Engeland, begin jaren tachtig teruggekeerd naar Rusland. Ze miste haar twee achtergebleven kinderen. Het weerzien werd geen succes - haar dochter weigerde zelfs een ontmoeting - en na ruim een jaar wist ze, dankzij de hulp van Gorbatsjov, terug te keren naar het Westen.

Het maakte niet uit. Altijd en overal bleef ze de dochter van Stalin, de man die ze verfoeide. Vier huwelijken, haar bekering tot de Grieks-orthodoxe kerk én de twee succesvolle boeken die ze publiceerde, konden daar geen verandering in brengen. In 2011 overleed ze in Wisconsin.

Hans Renders

Vandaag 17.00 uur wordt Rosemary Sullivan geïnterviewd in boekhandel Pegasus.